

A daganatos betegek hipertermiás kezelése (Az ETT állásfoglalása a tudományos ismeretterjesztés helyzetéről)

Újabb hazai „rákellenes világszenzáció”-val szolgált a média az augusztus 20. körüli napokban. Az újdonság látszatát keltette néhány figyelemkeltő írás a napi sajtóban, majd egy, a tv-ben sugárzott film („A reménység 42 foka”). Egy magyar készülékről szóltak a hírek, mellyel a daganatos betegek eredményesen kezelhetők, egyelőre csak külföldön, elsősorban Németországban, mert közel egy évtizedes együttműködés keretében csak ott forgalmazható a magyar találmány. A részleges vagy a teljes test felmelegítésről, a hipertermiáról van szó, melyet „az illetékes hazai körök nálunk mindeddig elutasítottak”. A média nem hagyott kétséget az olvasóban és a nézőben, hogy valamennyi daganat-féleség mellékhatás nélkül eredményesen kezelhető, s hogy egyre többen térnek haza külfüldről gyógyultan. A híradások ugyanakkor nem közöltek adatokat a kezelés mérhető eredményeiről, nem említették sem a javulást mutató, sem az esetleges gyógyultnak minősített betegek arányát, nélkülöztek minden tudományos igényt.

A lokális (helyi) hipertermia közel fél évszázados eljárás, melynek terápiás alkalmazásával világszerte, nálunk is, sokan foglalkoztak, s azt jelenleg is alkalmazzák bizonyos daganatok komplex kezelésében, a sebészi, a sugár- és a gyógyszeres kezeléssel együtt, tehát kombinált terápia formájában. A melegítés technikájának a fejlesztésével is töreksenek az eredmények javítására. Az 1990-es évek eleje óta szakmai fórumok és az Egészségügyi Tudományos Tanács (ETT) tudomásával és támogatásával nálunk is több helyen gyűjtik a tapasztalatokat a helyi hipertermiával, bizonyos betegek komplex ellátásában. Átütő eredmények a világon még sehol sem születtek, de bizonyos daganat-féleségeknél kedvező tapasztalatokról többen beszámoltak. A hipertermia ma még nem sorolható a bizonyított gyógyhatású, az ún. evidenciákon alapuló gyógyító eljárások közé, de az arra alkalmasnak minősített központokban – engedéllyel – használható beavatkozás. Újszerű alkalmazása az egészségtest-hipertermia, melynek a használatához kérelmet először 1999. szeptember 6-án, tehát az országos érdeklődést kiváltó tv-film bemutatása után nyújtottak be az ETT-hez. Egy héten belül megszületett a válasz: olyan szakmai protokoll elkészítését kérte az ETT, amely alapján, ugyanúgy mint Németországban (ott jelenleg három helyen), a kísérletes jellegű vizsgálatok elvégezhetőek. Az ilyen típusú kísérleteknek nálunk sincs akadálya, ha azokat a világszerte elfogadott szakmai szabályok szerint végzik.

A hazai médiában a közelmúltban felreppent hírek és a hipertermiával kapcsolatos tények között szembetűnő

az ellentmondás. A film és a sajtó azt a látszatot (s azt a hitet) kelti, hogy van a jelenleg nálunk alkalmazott módszereknél jobb eljárás, mely valamennyi daganatos beteget gyógyít, nincs kellemetlen mellékhatása, de a hozzá szükséges eszközt, bár magyar fizikus találmánya, csak külföldön használják és az eljárás – a hazai szakmai fórumok érdektelensége miatt – Németországban (és többhelyt külföldön) érhető csak el. A betegek, a hozzátartozók, a laikusok helytelen, félrevezető tájékoztatása kedvezőtlen általános, s akár nagyon súlyos, konkrét, egyéneket érintő következményekkel jár. De nem szolgálja a sérülékeny egészségügyi kultúránkat és annak kedvezőnek aligha mondható nemzetközi megítélését sem.

Az ETT ismételt felhívja a figyelmet a korszerű és korrekt tudományos ismeretterjesztés fontosságára, s a kérdéses feladatot vállaló és gyakorló médiászakemberek felelősségére. Soha nagyobb szükség nem volt az egészségügyi kultúránk fejlesztésére, a tudományos világnézet erősítésére és terjesztésére, az egészségügyet támogató és javító valamennyi jó ügy önzetlen szolgálatára. A tudományos újságíróknak küzdeniük kell a vagyonszempontú értékrend kialakulása, valamint az erkölcs és a tudás társadalmi méretű csökkenése ellen. A médiumok számos, leginkább a televízióból közismertté vált, nem kellően kritikus megnyilvánulásának, elsősorban bizonyos gyógyító praktikák népszerűsítésének a káros következményei beláthatatlanok. A hipertermiának, egy ismert, régóta alkalmazott, esetenként ígéretes eljárásnak a torz, helytelen bemutatása és kritikátlan ajánlása aligha szerencsés, de máskor a sarlatánság, a kuruzslás fogalmát kimerítő eljárások, alaptalanul gyógyhatásúnak minősített eszközök és szerek népszerűsítése még nagyobb bajok forrása lehet. Ki tudja, hogy hányan voltak és vannak a megtévesztettek, a félrevezettek, hányan veszték el a hatásos gyógykezelés mellőzése miatt, becsülhető-e az anyagi kár, nélkülözhető-e az egészségügy megannyi területén hiányzó sokmillió forint. A helyét kereső, jószándékú természetgyógyászoknak is sokat ártnak a hiszékenység telhetetlen, nyereszkesedő vámszedői.

Nagy szükség van médiánkban a korszerű és a korrekt tudományos ismeretterjesztésre. Ez lehet a leghatékonyabb fegyver az emberek, főleg a betegek jóhiszeműségével, kiszolgáltatott helyzetével, tájékozatlanságával visszaélő áltudománnyal szemben.

*Egészségügyi Tudományos Tanács
Elnöksége*